

ELŐSZÓ

A kisebbségi jogok nemzetközi szabályozásával kapcsolatosan a köztudatban számos téves elképzelés él annak tartalmát illetően. Így arra törekedtünk, hogy a tényleges helyzetet tükröző dokumentumok közül a jelentősebbeket mind a szakmai közönség, mind az érdeklődők számára egy kötetben hozzáférhetővé tegyük.

A dokumentumgyűjtemény a kisebbségek hátrányos megkülönböztetését tiltó s a védelmüket támogató nemzetközi és közösségi jogi okmányokkal ismerteti meg az olvasókat. A kötet az egyetemes szinten elfogadott dokumentumokat, valamint az európai, illetőleg részben európai szervezetek által elfogadott szabályozásokat tartalmazza, s belekerült néhány, Európán kívüli régióban elfogadott okmány is, továbbá – a jogi szabályozás rokon vonásai miatt – szerepel a legismertebb, az őshonos és törzsi népekkel foglalkozó egyezmény. E kötet – a terjedelmi korlátok miatt – a jogi kötő erővel nem rendelkező dokumentumok közül mindössze azokat tartalmazza, amelyeket az államok jelentősebbeknek ítélték, s így az idők során viszonylag széles körben elfogadottá válva komolyabb politikai jelentőségre tettek szert. Emellett helyet kapott egy kizárólag a roma kisebbség helyzetével foglalkozó dokumentum, valamint az ún. Velencei Bizottságnak, az „anyaállamok” határon túli kisebbségeit támogató politikáiról szóló jelentése és az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének legutóbbi, a regionális politikákról szóló ajánlása, jelezve ezáltal azokat a kisebbségvédelemhez kapcsolódó kérdéseket, amelyek legújabbban élénk érdeklődést váltottak ki a nemzetközi szervezetekben. A könyv az olyan okmányoknak, melyek nem kizárólag a kisebbségi jogokkal foglalkoznak, csak a témával kapcsolatos, illetve az általános szabályozási elveket és az ellenőrzési mechanizmusokat tárgyaló részeit adja közre.

A dokumentumok előtt bevezető tanulmány segíti az eligazodást a kisebbségek jogainak nemzetközi szabályozásában, így röviden foglalkozik a nemzetközi és közösségi szabályozás jogi jellegével, illetve a létrejött normák tartalmával, s a betartásuk felett örökődő ellenőrzési mechanizmusok hatékonyságával.

A fordításról

A kötetben szereplő dokumentumok túlnyomó része jogszabályban kihirdetve vagy más, az emberi jogokkal foglalkozó dokumentumgyűjteményekben már megjelent magyarul¹ Mégis, a kisebbségek jogait a nemzetközi jogban jellemző fogalmi bizonytalanságok és a jogi szakzsargonral járó fordítási nehézségek miatt, a meglévő magyar változato(ka)t minden esetben egybevetettük az eredeti dokumentum hivatalos angol nyelvű szövegével, és ahol ez szükséges volt, egyes szakaszaiban, részében azokat újra fordítottuk. Az alapul vett, az okmányokat kihirdető jogszabályok esetén a hivatalos fordításokkal kapcsolatos szerkesztői megjegyzéseket lábjegyzetben jelöltük. A kötetben használt terminológiát – a Magyarországon jogszabályokban ki nem hirdetett dokumentumokban – egységesítettük, annak érdekében, hogy azok egymással jobban összevethetővé, könnyebben értelmezhetővé váljanak. A helyesírási hibák korrigálását, a stilisztikai változtatásokat és a fölösleges anglicizmusok kigyomlálását, melyek nem érintették a szöveg tartalmát, nem tüntettük fel külön.

Természetesen minden fordítás, Kosztolányi szavával élve, egy kicsit „ferdítés” is, ennek ellenére reméljük, hogy a közreadott szövegek hűen tükrözik megalkotóik eredeti szándékait. Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik idejüket és fáradságukat nem kímélve segítették a kötet közreadását, így különösen Császár Ivettnek és Sulyok Gábornak.

Végezetül abban a reményben köszöntjük az olvasót, hogy a kötet a kutatás és az oktatás számára egyaránt hasznos segédletet kínál.

A szerkesztők

¹ Munkánk során az okmányokat kihirdető jogszabályok mellett a következő színvonalas hazai dokumentumgyűjteményekre támaszkodhattunk: Mavi Viktor (szerk.): *Emberi jogok. Nemzetközi okmányok gyűjteménye*. [Az 1988-ban New Yorkban megjelent ENSZ-kiadvány magyar nyelven.] Budapest, ny. n., 1993, illetve Mavi Viktor (szerk.): *Az Európa Tanács emberi jogi dokumentumai*. Budapest, 1996. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, valamint Bokorné-Szegő Hanna – Mavi Viktor: *Emberi jogok a nemzetközi jogban*. Budapest. 1994, Emberi jogok Magyar Központja. Emellett felhasználtuk a COMPLEX EU CD-jogtáron található dokumentumokat is.